29.10.2025

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL
Opetushallitus

Asia: Digitaalisten laitteiden vapaa-ajan käytön suositukset 0–13-vuotiaille (luonnos)

Viite: Lausuntopyyntönne 8.10. diaarinro THL/4665/4.00.00/2025

1 Digitaalisten laitteiden käytön suositukset 0–5-vuotiaille

Suositukset ovat tarkoituksenmukaisia: Täysin samaa mieltä (vaihtoehdot)

Minkälaisia mahdollisia konkreettisia muutoksia ehdotatte suosituksiin?

OAJ kannattaa ehdotettuja ruutuaikamääreitä sekä esimerkkejä 0–5-vuotiaille soveltuvista ja soveltumattomista sisällöistä. Ehdotamme suosituksiin lisäystä 2–5-vuotiaiden osalta siten, että niissä huomioitaisiin vähintään yksi ruutuvapaa päivä viikossa.

2 Digitaalisten laitteiden käytön suositukset 6–13-vuotiaille

Suositukset ovat tarkoituksenmukaisia: Täysin samaa mieltä (vaihtoehdot)

Minkälaisia mahdollisia konkreettisia muutoksia ehdotatte suosituksiin?

OAJ kannattaa ehdotettuja ruutuaikamääreitä sekä esimerkkejä 6–13-vuotiaille soveltuvista ja soveltumattomista sisällöistä. Ehdotamme lisäystä suosituksiin arjen sovellusten käytön osalta siten, että niissä huomioitaisiin lapsen henkilökohtaiseen terveydenhuoltoon liittyvät sovellukset.

3 Digitaalisten laitteiden käytön suositukset 6–13-vuotiaille

Lapset oma puhelimen hankinta

Suositukset ovat tarkoituksenmukaisia: Täysin samaa mieltä (vaihtoehdot)

Minkälaisia mahdollisia konkreettisia muutoksia ehdotatte suosituksiin?

OAJ kannattaa suosituksia lasten oman puhelimen hankinnan osalta. Emme esitä muutoksia suosituksiin.

4 Digitaalisten laitteiden käytön suositukset 6–13-vuotiaille

Sisällön rajoitukset

Suositukset ovat tarkoituksenmukaisia: Täysin samaa mieltä (vaihtoehdot)

Minkälaisia mahdollisia konkreettisia muutoksia ehdotatte suosituksiin?

OAJ kannattaa ehdotettuja sisällön rajoituksia 6–13-vuotiaille. Erilaiset sosiaalisen median alustat on rakennettu hyvin koukuttaviksi, ja ne sisältävät lapsille ja nuorille haitallista sisältöä. Sen vuoksi on erityisen suositeltavaa, että alle 13-vuotiaat eivät niitä käytä ollenkaan. Tämä on jo tunnistettu mainittujen suositusten omissa ikärajoissa, joiden noudattaminen on käsityksemme mukaan vähäistä. Suositus toimii muistutuksena myös sovellusten alaikärajoista, joiden noudattamisen valvomisesta vastaa lapsen tai nuoren vanhempi.

5 Tietoa vanhemmille ja perheille lasten digitaalisten laitteiden käytön tueksi

Suositukset ovat tarkoituksenmukaisia: Täysin samaa mieltä (vaihtoehdot)

Minkälaisia mahdollisia konkreettisia muutoksia ehdotatte suosituksiin?

OAJ näkee tärkeänä, että suosituksissa selkeästi kerrotaan vanhempien vastuusta, ikärajojen valvomisesta ja oman esimerkin voimasta. Kannatamme lämpimästi lapsen ja vanhemman väliseen keskusteluun kannustamista, jotta digilaitteisiin liittyvät säännöt ovat selkeitä ja erilaisista vastaan tulevista sisällöistä uskalletaan puhua. On hyvä, että tietopaketissa tuodaan esille ruutuajan haittapuolia ja mahdollisia seurauksia liian suuresta ruutuajasta. Emme esitä muutoksia suosituksiin.

6 Mitä pidätte keskeisimpinä näkökulmina suositusten toimeenpanossa?

OAJ näkee kansallisten suositusten tavoitteet erittäin kannatettavina ja tarpeellisina lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja oppimisen näkökulmasta. On ehdottoman tärkeää, että suositukset kohdistuvat nimenomaan lasten ja nuorten vapaa-aikaan, kun taas koulu- ja päiväkotipäivien aikana tapahtuvaa työskentelyä digilaitteiden avulla ohjaavat varhaiskasvatus- ja opetussuunnitelmat sekä koulutuksen lainsäädäntö.

On kuitenkin tunnistettava, että lasten ja nuorten digilaitteiden vapaa-ajan käytöllä on heijastuksensa koulu- ja varhaiskasvatuspäiviin. Siksi vapaa-ajan käytön rajaamisella on vaikutuksensa myös koulu- ja varhaiskasvatuspäiviin, vaikkei suositukset näitä koskekaan. Suositukset antavat selkeät ohjeet vanhemmille digilaitteiden käytön rajaamiseen, tukemiseen sekä seuraamiseen.

Kansallisten suositusten tavoitteissa määritellään käsitteet digitaalinen laite ja ruutu. OAJ ehdottaa, että määritelmiin otetaan mukaan myös älykellot, jotka ovat yleistymässä lasten ja nuorten keskuudessa.

7 Voisiko organisaationne olla mukana edistämässä lasten ja nuorten digitaalista hyvinvointia?

OAJ on mielellään mukana edistämässä lasten ja nuorten digitaalista hyvinvointia. Voimme tukea yhteisiä tavoitteita myös omalla viestinnällämme. Näemme, että selkeästä jaettavasta viestinnällisestä materiaalista olisi hyötyä esimerkiksi vanhempien ja huoltajien kanssa käytävissä keskusteluissa. Kunnat ja hyvinvointialueet voisivat toimia tässä hyvänä yhteistyökumppanina, jotta materiaalit olisivat saavutettavissa kaikenikäisten lasten vanhemmille. Vanhempien tietoisuutta suosituksista voisi lisätä esimerkiksi erilaisilla julisteilla tms. markkinointimateriaaleilla päiväkodeissa ja kouluissa sekä harrastuksissa ja kirjastoissa unohtamatta sosiaalisen median kanavia.

Opetusalan Ammattijärjestö OAJ

Nina Lahtinen
Koulutuspolitiikan johtaja

Ida Leino
Koulutuspolitiikan asiantuntija